

Paraula per paraula

SABER-NE MÉS

Les rondalles són narracions d'origen popular i transmissió oral que han arribat fins als nostres dies.

Generalment les rondalles se solen classificar en tres grups: rondalles fantàstiques, si inclouen elements màgics; rondalles d'animals, si estan protagonitzades per animals; i rondalles de costums, si expliquen formes de viure de l'època en què se situen.

En Bertran del Vernet era un trobador de moltíssima reputació a la **contrada**. Li encantava fer sirventesos, que eren poemes on es burlava i malparlava dels nobles dels voltants per fer-los enfadar.

Un dia va decidir escriure un sirventès per a Huguet Trencacolls, un baró forçut i amb molt de mal geni que vivia a un castell pròxim. Quan el va tenir acabat, va ordenar a un dels seus criats:

–Cerca l'Ocell i li pots dir que véngui tot d'una.

L'Ocell era el joglar d'en Bertran del Vernet. Anava de poble en poble i de castell en castell cantant les cançons que ell componia i donant-lo a conèixer.

–Tenc feina per a tu –va dir en Bertran quan va arribar el joglar–. Has d'anar a ca n'Huguet Trencacolls i cantar-li un sirventès.

–Cantar-li un sirventès, a n'Huguet Trencacolls? –va fer l'Ocell mig espantat–. Miri que n'Huguet té poca corretja i s'enfadarà...

–Això és el que vull –va respondre en Bertran–. Tu vés-hi i canta-li això paraula per paraula:

«Rates de femer, de bigots ben molls,
llimacs bavirusos, **llangardaix** salat.
 A la taula de n'Huguet Trencacolls
 no en tendreu d'altra menja millor.
 En abundància us omplirà el plat.
 Hug, refum!, és un porc, no és un senyor.»

–No se n'ha passat una mica? –va dir l'Ocell temorós del que pogués fer-li el baró quan sentís tant d'insult seguit.

–No patesquis, que si et romp el coll jo et venjaré.

El joglar no es va atrevir a dir que la venjança no li tornava la tranquil·litat i, després d'aprendre els versos de memòria, es va dirigir al castell de n'Huguet.

En arribar-hi, n'Huguet Trencacolls el va rebre bé. Però, quan va saber de part de qui venia, va fer mala cara, perquè d'en Bertran del Vernet no se'n podia esperar res de bo.

L'Ocell va afinar l'instrument, es va aclarir la veu i va començar a cantar. Va dir les mateixes paraules que havia après, però n'Huguet no hi va trobar res d'ofensiu. Al contrari, ho va considerar tot un **compliment** venint de qui venia. Per això, va escriure unes lletres d'agraïment al trobador i va acomiadar el joglar amb molt bones paraules i regals.

Quan en Bertran del Vernet va llegir la carta d'agraïment de n'Huguet Trencacolls es va quedar de pedra.

–Però tu li has cantat el meu sirventès paraula per paraula?

–Sí, senyor –va respondre convençut el joglar.

–No pot ser! –va cridar incrèdul el trobador–. Canta'm ara mateix el que li has cantat. I si m'has enganat, t'acomiararé.

Aleshores, l'Ocell va cantar:

«Rates de femer, de bigots ben molls,
 llimacs bavirusos, llangardaix salat
 a la taula de n'Huguet Trencacolls
 no en tendreu. D'altra menja millor
 en abundància us omplirà el plat.

Hug, refum! És un porc? No, és un senyor.»

–Això no és el que jo havia escrit! –va cridar Bertran tot enfadat–. M'has enganat, Ocell!

–Perdoni, senyor, però jo no he enganat ningú –va replicar el joglar–. Vostè m'ha demanat que cantàs el seu sirventès paraula per paraula, però no ha dit res de repetir-lo punt per punt i coma per coma.

El trobador es va quedar d'una peça: el joglar tenia raó! Per això, en Bertran del Vernet, que era un home just, va decidir no acomiadar-lo. I d'aquesta manera tan enginyosa va ser com l'Ocell va salvar la feina i la vida.

contrada: territori al voltant d'un poble.

llimacs: mol·luscs semblants al caragol però sense closca.

llangardaix: rèptil amb el cos cobert d'escates, coa llarga i quatre potes curtes.

compliment: detall, gentilesa.

FITXER ORTOGRÀFIC

Escriu una oració amb cada una d'aquestes paraules de la lectura.

trobador

vull

peça